

หลักทั่วไปในการใช้สี การตีเส้น และการกำหนดทางเดินในโรงงานอุตสาหกรรม

การใช้สีและการตีเส้น

- 1) เส้นแบ่งพื้นที่ทางเดิน บริเวณทำงาน พื้นที่ทั่วไป ทางเข้าออก ใช้เส้นสีเหลือง หนา 5 - 10 ซม.
- 2) การแสดงทิศทาง ใช้ลูกศรสีเหลือง
- 3) เส้นบริเวณวางงานระหว่างกระบวนการผลิต ใช้สีขาว หนา 5 ซม.
- 4) เส้นบริเวณของเสีย ใช้สีแดง หนา 5 ซม.
- 5) เส้นเหลืองสลับดำ หรือเส้นเหลือง สำหรับการกระตุ้นเตือนว่าอาจจะเกิดอันตราย อุปกรณ์สำหรับการขนถ่าย บริเวณที่อาจลื่น หกล้ม กระแทก
- 6) บริเวณติดตั้งเครื่องดับเพลิง อุปกรณ์การป้องกันไฟ ภาชนะบรรจุของเหลวไวไฟ เครื่องกีดขวางการก่อสร้าง ส่วนของเครื่องจักรที่ใช้หยุดการทำงานของเครื่องในกรณีฉุกเฉิน ใช้สีแดง
- 7) บริเวณที่ปลอดภัย เครื่องมือปฐมพยาบาล ใช้สีเขียว
- 8) ส่วนของเครื่องจักรที่เป็นอันตราย เช่น มีคม หมุนได้ เคลื่อนที่ได้ ใช้สีส้ม
- 9) สีดำสลับขาว การจราจร ขอบถนน
- 10) ภาชนะอุปกรณ์ บริเวณที่เกี่ยวข้องกับกัมมันตภาพรังสี ใช้สีม่วง
- 11) ท่อต่าง ๆ มีป้ายชื่อ และทาสีท่อ หรือ คาสี ซึ่งแต่ละสีมีความหมายดังนี้

สีเขียว หมายถึง ท่อน้ำสะอาด

สีดำ หมายถึง ท่อน้ำทิ้ง

สีเงิน หมายถึง ท่อไอน้ำ

สีแดง หมายถึง ท่อสายไฟ

สีเหลือง หมายถึง ท่อแก๊ส

สีน้ำตาล หมายถึง ท่อน้ำมัน

สีม่วง หมายถึง ท่อกรดหรือด่าง

(ท่อน้ำมัน ท่อกรด ท่อด่าง ถ้าต้องการแสดงชนิดของน้ำมัน กรด ด่าง ที่ละเอียดขึ้น ให้ใช้สี

เฉพาะตามมาตรฐานสี)

การใช้สีที่กล่าวมานี้เป็นหลักทั่วไป ซึ่งลักษณะงานบางประเภท หรือสถานที่บางที่จะมีมาตรฐานสีสากลกำกับบังคับ ให้นำมาตรฐานสีบังคับนั้นมาใช้ได้เลย

(ที่มา : คู่มือการดำเนินงาน 5 ส โดย สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ)

การกำหนดทางเดินในโรงงานอุตสาหกรรม

แนวทางการจัดทางเดินภายในโรงงานที่มีลักษณะดังนี้

- ทำให้ทางเดินทุกแนวเป็นทางตรง
- ระดับของทางเดินควรเท่ากันและเรียบ ในกรณีต่างระดับกันควรทำทางลาดเชื่อมต่อกัน
- ทำให้ทางเดินอยู่ตรงกลาง ใช้ได้ทั้ง 2 ข้าง ของทางเดิน
- ทำให้ทางเดินที่พบกัน ข้ามกันเป็นมุมฉาก
- ทำให้มีความกว้างที่เหมาะสม
- ทำให้ทางเดินมีขนาดความกว้างหลายขนาดแปรตามปริมาณของการใช้งาน

ขนาดความกว้างของทางเดินในโรงงานขึ้นอยู่กับ

- ชนิดของสิ่งที่ขนส่งผ่าน อาทิ คน รถเข็น รถลาก วัสดุหรือเครื่องจักรกล
- ความถี่ในการใช้งาน ปริมาณการขนส่งที่ผ่านเส้นทางนั้น
- ความเร็วในการขนส่ง
- แบบของการจราจร คือ เดินทางเดียว หรือ เดิน 2 ทาง (ไป - มา)
- แนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ตารางเสนอแนะขนาดความกว้างของทางเดินในโรงงาน

ลักษณะการใช้งาน	ขนาดความกว้าง
สำหรับคนเดินมือเปล่า 2 คน สวนกันได้	ไม่ต่ำกว่า 30 นิ้ว
สำหรับรถเข็น 2 ล้อ และเดินทางเดียว	ไม่ต่ำกว่า 30 นิ้ว
สำหรับรถเข็น 4 ล้อ ในการขนส่งวัสดุทางเดียว	ความกว้างตัวรถ + 20 นิ้ว
สำหรับรถเข็น 4 ล้อ ในการขนส่งวัสดุและสวนทางกันได้	ความกว้างตัวรถทั้ง 2 คัน + 36 นิ้ว
สำหรับรถลากด้วยแรงคนที่มีแผ่นรองวัสดุ	5 - 8 ฟุต
สำหรับรถฟอร์คลิฟท์ขนาด 1 ตัน	8-10 ฟุต
สำหรับรถฟอร์คลิฟท์ขนาด 2 ตัน	10 - 12 ฟุต
สำหรับรถฟอร์คลิฟท์ขนาด 3 ตัน	12 - 14 ฟุต

ที่มา : หนังสือวิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน โดยสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น)